

2011.386.3

F
32203

New-York 9-16-90

F B (L) SOMMERDAI NAPLOJA

1944 Február 5. - Ma annyira erőt vett rajtam a honvagy - hogy Teged szerető Ferjem lathassalak. Hogy mint a barátok, pártas modra elcsevegünk, megtárgyalunk mindent. Így beláthatom tehát el hogy sorokban foglalom s feljegyzem az eseményeket, gondolataimat s így fogom magam kibeszélni Veled, Életem parjával, akivel a pap úgy esketett össze hogy soha, de soha el ne hagyjuk egymást. De sokkal jobban szerettük és szeretjük egymást sem hogy azt mi más képe gondoltunk, mint hogy életünk végeig, úgy eljünk le életünket, mint azt előre terveztük. Szépén, a legszebben. S így kezdődött. Nem cseréltem volna senki ember fiával, mert nagyon boldog voltam Veled S . . . . . Oly szép volt az életem, az életünk, hogy ez nem is lehet valóság, csak álmodom az egész rabságom, alomban járok így már 14-ik hónapja nem látalak.

1944 Február 6. Kedd. - Kezdem ott, amikor elváltunk egymástól, azon a bizonyos szombat este, amikor mint munkaszolgálatos szabadságra mentel vissza Sarospatakra. Nehez szívvél készítettem csomagodat az utra. Egette torkomat és szememet a könny, barmennyire is igyekeztem erősnek lenni, s nem mutatni igazi enemet, ez csak nehezen sikerült. Segítettem a ruhádat s egyéb dolgaidat kezhez adni. Minden darabot külön megsimogattam s közben a szívem fájón elszorult. Istenem, ha vissza gondolok! Egy kép világosan el bennem. Ott ültél az asztalnál utra készen, lábad keresztbe vetve, s egy cigarettára gyújtva, tekintetedet rajtam felejtetted. Érosem bele szívtál a karcsu kis fehér cigarettába, amely mutató, és középső ujjad közepé simult. Nagy bodor füstöt éregettel s én úgy néztelek a füstfelhőn keresztül.

Valahogy meglepett ez a kép, úgy el bennem világosan, tisztán mintha most is itt látnálalak magam előtt, úgy s cigaretta-val kezdedben. Úgy bebukolt a füst s mintha köddben látalak volna. Szombat este volt, kikisértelek a vonathoz, egy ideig velünk jött T és H , vigasztaltak, hogy ne sirjék, rövidesen újra szabadságra jössz haza. S minél több vigasztaló szót hallottam, szívem annál nehezebb volt s könnyeim annál jobban megeredtek. Talán tudat alatt volt az a megerzesem hogy ez a bucsu nem rövid időre szól csupán, mint máskor, ha szabadságra mentel.

Ott álltunk a peronon, a fiúk összesügtak, hogy Ukrajnába mentek. De mint mindegy, úgy akkor is olyan nyílt határozott-

saggal mondtad, ahogy arról szó sem lehet. Hittem is nem is. Hittem, mert Te mondtad, nem hittem, mert arra gondoltam, hogy nem akarod, hogy tudjam addig a napig, amíg elindítanak Benneteket. Kesőbb H _ mondtá, hogy igen tudomásod volt arról, hogy kivisznek Benneteket. Nekem miért nem mondtad Sanyikam? Miért kimeltel ettől? Folszáltal a vagonba, s én álltam és meg utbaigazítást adtam. Kértelek, mennyire Vigyazz Magadra, minden tekintetben. "Kedden újra itthon leszek" volt erre a válaszod. Csak vigyazzak én is, meg ne hüljek s legyek jó. A vonat sípolt hosszan, kiabálás, zúr-zavar mindenütt. A vagonok megvonaglanak s kigyozva elindulnak. Ott allok, nézem a vonatot, ami elszakít bennünket egymástól - bizonytalan időre. Meg utánad kiabálom, hogy kedden biztosra haz varlak. Vissza mosolyogsz rám, s biztató a hangod , amint mondosz, igen, Keddre újra itthon vagyok.

Aztán már nem látok semmit, könnyeim surun hullanak, s a szívem majd meg szakad, úgy faj. Meg ott allok pár percig, s nézem a hosszú kigyozó vonatot, ami életem parját viszi el tőlem. De akkor meg nem tudtam, hogy ilyen hosszú időre kell elválnunk. Két nappal később jött a hír, hogy amitől annyira feltünk, bekövetkezett. A századokat elindították Ukrajnába. Az utról pár lapot kaptam Toled, amelyekben írod, remelem megsegít az Úr Isten, s amitől annyira felünk, nem fog bekövetkezni, mert az utolsó percben is megsegíthet. Kell, hogy két szerető szívet megsegítsen. Az utolsó lapod Rakospalotán írodott, amit az országban irtal.

Amikor megtudtam, hogy kimentek, úgy éreztem hogy megszűnt minden, megállt, összeomlott bennem a világ. Úgy éreztem, nincs értelme az életemnek tovább. Drága Anyámtól sok székaturát kaptam, hogy egyszerre olyan nem torodó lettem, nem érdekelt semmi a világon, csak utólem, néztem a semmibe könnyeimben keresztül. Egyetlen dolog érdekelt csak - a posta. Ha megláttam, hogy bejött hozzánk, folcsillant a szemem, azt hittem, Toled kapok postát, hírt adsz magadrol, hogy jól vagy és egészséges. 1942 december 28-án vittek el tőlem.

De szép sorjában fogom elmesélni az azóta átélteket. Atléptek a határt, bár úgy hallottam hogy Galántán engedtek át benneteket, de csak mese volt. Én hiszékeny lelek, el is hittem. De nem sokáig tartotta ez a hír magat. Két nap múlva megerősítést jött, hogy erósen bent vagytok már Ukrajnában. Szerdai nap volt január végen, emlékszem. Egy kisfiú jött, hogy a doctor bácsitól jött posta, s anyukámhoz hoztak a levelet mondja a gyerek. Gyorsan, tele izgalommal magamra veszem a kabatot. Lilli jött velem, emlékszem, s rohanunk a bajtársad feleségehez, H _ hoz, a pázsiton lágtak. Egy